

ינואר, 2024

תכנית ות"ת לתמיכה במוקדי מחקר בתחום של איכות מים (תשפ"ה – תשפ"ח)

רקע

בישיבתה ביום 8.6.2022 דנה ות"ת בגיבוש עקרונות התכנית הרב-שנתית של ות"ת/מל"ג לשנים תשפ"ג-תשפ"ח, ואישרה באופן עקרוני קידום תכנית דגל למחקר בתחום הקיימות ומשבר האקלים, בכפוף לקבלת המשאבים הנדרשים מהאוצר (ראה החלטת ות"ת [כאן](#)). ב-7.12.2022 החליטה ות"ת וב-13.12.2022 החליטה מל"ג על מינוי וועדות היגוי מייעצות בתחומים של: (1) אנרגיה והתמודדות עם שינויי האקלים (2) חקלאות, מזון/תזונה ושימור המגוון הביולוגי, ו-(3) מדעי הים והמים. זאת בהמשך לשאלונים שנשלחו למוסדות המתוקצבים, לסקירה בינלאומית, ולהבנה כי מדובר בתחומים בהם מוערך כי השקעה תוספתית תביא לקפיצת מדרגה, למיצוב האקדמיה הישראלית בחזית המחקר המדעי, ותקדם את מדינת ישראל למעמד של מובילה במציאת פתרונות להתמודדות עם משבר האקלים ועמידה ביעדי הפחתת פליטות גזי חממה וצמיחה בת קיימא.

ב-5.7.2023 הובאו המלצות ועדות ההיגוי לדיון בות"ת (פרטים [כאן](#)) וזו אישרה, בין היתר, הקמת תכנית לתמיכה במחקר בתחום של איכות מים. דוחות הוועדות המפורטים נמצאים באתר המל"ג. הרציונל לתמיכה במוקדי המחקר מובא להלן.

גידול האוכלוסייה בישראל, מיצוי מקורות המים הטבעיים, ושינויים במשטרי הגשמים וכמותם (בעיקר אלה החזויים עם שנוי האקלים), מצריכים ייצור מים בהתפלה והשבת מי שפכים מטוהרים להשקיה חקלאית. בהיות ישראל המובילה בעולם בייצור וטיפול במים אך טבעי שמתעוררות כאן שאלות/בעיות רבות המצריכות מחקר בסיסי (עם השלכות יישומיות מקומיות וכלל עולמיות) שיקדמו את הבנתנו ויעזרו לשימור ההובלה של ישראל בתחום.

מטרת התכנית

מטרת תכנית ות"ת הינה לקדם מחקר פורץ דרך בתחומים רלבנטיים לחקר איכות המים, במגוון נושאים כגון **אך לא**

רק:

- א. זיהוי וטיפול במזהמי מים שחלקם ממקורות אנושיים כמו אנטיביוטיקה, הורמונים ומיקרו-פלסטיקה;
- ב. גישות חדשות להתפלת מים (בין היתר באמצעות פיתוח ממברנות חדשות), והפחתת צריכת האנרגיה בתהליך;
- ג. מודלים פיזיים המאפשרים סימולציה של תהליכים הידרו-גיאולוגיים להבנה טובה יותר של החדרת מים, תהליכי ערבוב של מים מסוגים שונים, ועוד;
- ד. מודלים חדשים לטיפול במי קולחין;
- ה. התהליכים המיקרוביולוגיים במהלך הטיפול במים.

חלק מפעילות המוקד תוכל להיות מיועדת לקידום היבטים הנוגעים למדיניות, חינוך, כלכלה ו/או חברה. אפיק הפעולה המוצע לתמיכה – מוקדי מחקר – בניגוד, לדוג' למרכזי מחקר, נבחר על מנת להבהיר שאין הכוונה להקמה של מרכזים פיזיים חדשים, אלא למינוף ושדרוג יכולות קיימות, ולמיקוד מאמצי המחקר שכיום מבוזרים לרב בין מוסדות שונים. כל זאת על מנת להביא לאימפקט המקסימלי ולשימוש המיטבי בתשתיות.

תקציב התכנית

התקציב המקסימלי לתכנית עומד על 15 מלש"ח לתמיכה ב-3-4 מוקדי מחקר (מקסימום 6 מלש"ח פר הצעה) לתקופה של ארבע שנים החל מתשפ"ה, ובכפוף למימון משלים מצד המוסדות בגובה 25% מתמיכת ות"ת.

תנאי סף

1. התכנית פתוחה לכל אוניברסיטאות המחקר המתקצבות על ידי ות"ת.
2. נדרש שיתוף פעולה של חוקרים מלפחות שתי אוניברסיטאות מחקר.

קריטריונים לשיפוט

ניקוד	הסבר	קריטריון
45	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי המצוינות המדעית והחדשנות של תכנית המחקר והערכה של השפעה/תועלת המחקר על/עבור הסביבה/הכלכלה/החברה.	מצוינות ואימפקט המחקר
20	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי איכות וניסיון צוות החוקרים, תחומי ההתמחות ומידת התאמתם לפרויקט המוצע.	איכות צוות החוקרים
15	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי האופן שבו המחקר משלב מספר דיסציפלינות, מתודולוגיות, כלי מחקר ועוד.	רב תחומיות ההצעה
10	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי היקף ועומק שיתופי הפעולה בין החוקרים המציעים, ובינם לבין שותפים נוספים, כולל גופים חוץ-אוניברסיטאיים כגון מכונים לטיהור מים מתוך רצון למנף שימוש בשטחים ובמתקנים קיימים או מתוכננים.	שיתופי פעולה
10	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי התרשמות כללית מאיכות תכנית המחקר המוצעת כולל מדדי ההצלחה שנבחרו.	איכות תכנית המחקר ומדדי הביצוע

אופן ההגשה

יש להגיש הצעה באנגלית, עד 15 עמודים, המתייחסת לקריטריונים לעיל. על הצעה לכלול תקציר (עד עמוד), ופירוט אודות תכנית הפיתוח כולל מדדי ביצוע שנתיים, וטופס תקציב (ניתן להורדה [כאן](#)). בנוסף, יש לצרף קו"ח מקוצרים של צוות החוקרים (עד 2 עמ', לא כולל פרסומים. יש לצרף קישורים למאמרים היכן שניתן). ההצעה תוגש ע"י המוסד המגיש, קרי מוסד אחד אשר יגיש את ההצעה בשם יתר השותפים, ויהיה גם אחראי, במקרה של זכייה, על קבלת וחלוקת תקציב התמיכה ביניהם, וכן על הדיווחים השנתיים אודות התקדמות התכנית, והגשת דוחות הביצוע התקציביים.

המועד האחרון להגשת ההצעות הינו 15.07.2024.

את ההצעות יש להגיש בתיקייה ייעודית בקישור ל-OneDrive.

לקבלת קישור ולשאלות נוספות ניתן לפנות ליפעה יונגרמן, רכזת אסטרטגיה במייל: yifaay@che.org.il.

מימוש הזכייה

תוקם ועדת מעקב שתפקידה יהיה לבחון את הביצועים של התכניות השונות לקידום מדעי הים והמים, ע"פ מדדי ההצלחה שיאושרו עבור ההצעות הזוכות, ובהתאם לכך להמליץ על המשך הקצאת התקציבים.